Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. říjen 2026

NOVINKY

Výstava

Ladovské Vánoce

24. říjen 2026 – 3. leden 2027

Užijte si bílé Vánoce v muzeu. Výstava Ladovské Vánoce s reprodukcemi ilustrací od Josefa Lady se zimní tématikou vás přenese do doby, kdy byly děti odměňovány nepřetržitou sněhovou nadílkou. Idylická česká zima a lidové tradice je k vidění prostřednictvím jednadvaceti velkoformátových panelů s Ladovými ilustracemi z let 1926–1957.

Děti v zimě od Josefa Lady z roku 1955

Atmosféru doplní výstava dobových předmětů se vztahem k Vánocům a každodennímu životu. Můžete si prohlédnout zimní sportovní vybavení, oblečení, formy na cukroví, vánoční ozdoby, pohlednice, hračky aj.

Na recepci muzea si bude možné zakoupit praktické i upomínkové předměty s obrázky od Josefa Lady.

Malba od Karla Šťastného s Portmanovou chalupou, která stála na rohu ulice T. Novákové a P. Bezruče. 20. léta 20. století.

Doprovodný program

K výstavě je připraven také doprovodný program pro školy a veřejnost:
S edukačním programem **Co nadělila Ladova vesnice** se vydáme po stopách pohádkových postav ze světa Josefa Lady. Naším průvodcem expozicí bude kocour Mikeš, se kterým navštívíme například lesní čarodějnici, Mikuláše s andělem nebo hravé čerty. Od každého získáme surovinu na vánoční stůl, jejž mohl prostřít Josef Lada. Hraním, říkankami a pohybem přivoláme adventní období a připomeneme si, proč tyto svátky slavíme.
Program je určen pro žáky MŠ a 1.–3. třídy ZŠ, žáky speciálních škol, trvá 60 minut.

Edukační program **Maluj jako Lada** přibližuje výtvarnou tvorbu Josefa Lady, co ji dělá tak typickou a jak dokázal pár tahy vystihnout celou postavu i náladu. To vše si ukážeme na reprodukcích přímo ve výstavě, zkusíme číst obrazy a hledat charakteristické postavy Ladových děl. Žáci si také vyzkouší tvorbu karikatury nebo kresby jedním okem.
Program je určen pro žáky 4.–9. třídy ZŠ, SŠ, žáky speciálních škol, trvá 60 minut.

Ve výstavě je připraven také **samoobslužný program pro mladší i starší děti**. Můžete se zabydlet v ladovské chaloupce, dokreslit omalovánky nebo nám pomoci ozdobit vánoční stromeček.

(Alena Binarová)

Akce pro veřejnost v Portmoneu

Jen malá dušička ve vás zbyde!

pátek 23. října 2026, 17–20 hodin

Blíží se období dušiček a konec návštěvnické sezóny v Portmoneu, a proto jsme opět připravili zábavný program pro dětské i dospělé návštěvníky.

V podvečer na vás čeká čtení Váchalových textů nejen s duchařskou tématikou. Malé návštěvníky zase potěší strašidelné příběhy a pohádky, kde hlavními hrdiny jsou strašidla a upíři. V dílně si vyrobíte nevšední dekorace nebo amulet chránící před upíry. Můžete si nechat něco tematického namalovat na obličej. Na zahradě vyzdobené originálními dýněmi si nikdy nemůžete být ničím jistí, neboť se tam skrývají příšerky. V Obludáriu si sáhnete na dno! Odhalíme tajemství sklepa, kam se jindy nedostanete! Běžnou prohlídku Portmonea v tento večer nečekejte. Strašpytlíci mají vstup pouze drženi za ruku dospělými, ostatní na vlastní nebezpečí! Snažíme se nestrašit, spíše pobavit, ale naše přirozenost občas vyděsí! Vlastní kostýmy vítány.

Akci jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Litomyšl a Základní školou v Osíku. Jednotné vstupné 80 Kč.

(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost

Sgrafito – renesanční inspirace

20. listopad 2026 od 17 hodin

Sgrafitová výzdoba fasád domů byla původně záležitostí renesance. Několikrát v historii se ale už tato technika vrátila, vždy v trochu jiné podobě. Rostlinné, figurální a geometrické ornamenty, alegorické výjevy, témata z antické mytologie či z bible, klidně ale i novodobé náměty – to vše můžete zkusit zpodobnit na svém sgrafitu, které si odnesete v rámečku domů.

Lektorkami kurzu jsou Anna Rousková a Hana Klimešová. Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 12 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 8 let. Cena dílny je 400 Kč. Dílna se koná v hlavní budově Regionálního muzea v Litomyšli. Program vznikl ve spolupráci Regionálního muzea v Litomyšli a Městské galerie Litomyšl.

(Hana Klimešová)

PROBÍHÁ

Výstava

Se jménem Stalin zvítězíme. Kolektivizace v okrese Litomyšl

17. říjen 2026 – 28. březen 2027

Výstava pojednává o proměnách zemědělské politiky v Československu v letech 1945–1960, zejména pak o období po převzetí moci komunisty v únoru 1948, kdy došlo k budování kolektivní hospodářské soustavy pod státní kontrolou. Zaměřuje se na vznik a budování jednotných zemědělských družstev a likvidaci soukromých hospodářství. Tématizuje krutý postup vůči rolnickému stavu vrcholící v letech 1951–1953 Akcí „K“ (Kulak), během níž byly uvězněny a ze svých usedlostí deportovány tisíce zemědělců i s rodinami.

Součástí výstavy je také představení předkolektivizační podoby venkova, v jehož rámci návštěvníci spatří unikátní soubor děl mlynáře a rolníka Václava Boštíka (1887–1950) z Horního Újezdu a jeho syna Václava Boštíka (1913–2005), jedné z nejvýznamnějších osobností českého výtvarného umění 20. století, s tematikou vesnického prostředí Litomyšlska.

Architektonickou podobu výstavy navrhl Josef Pleskot, autorem grafického ztvárnění je Jiří Lammel. Vznikla ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem a Ústavem pro studium totalitních režimů pod patronací Asociace soukromých zemědělců České republiky. Záštitu nad ní převzal radní pro kulturu Pardubického kraje Roman Línek.

Komentované prohlídky výstavy pro veřejnost s autorem výstavy Martinem Boštíkem se uskuteční v těchto termínech:

· neděle 15. listopadu 2026 ve 14 hodin
· neděle 13. prosince 2026 ve 14 hodin
· sobota 23. ledna 2027 ve 14 hodin
· sobota 27. února 2027 ve 14 hodin
· neděle 28. března 2027 ve 14 hodin

Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku (délka dle domluvy, standardně 45–60 min.). Bez předchozího objednání.

K výstavě je připraven doprovodný program pro školy:

- **Edukační program *Se jménem Stalin zvítězíme*** přibližuje toto dramatické období československých novodobých dějin formou simulace soudního procesu. Účastníci se prostřednictvím práce s dobovými materiály, svědectvími a historickými dokumenty

seznámí s mechanismy komunistické perzekuce zaměřené proti soukromě hospodařícím rolníkům a jejich rodinám. V rolích obžalovaných, svědků, soudců či zástupců státní moci budou analyzovat konkrétní případ a společně hledat odpovědi na otázky spravedlnosti.

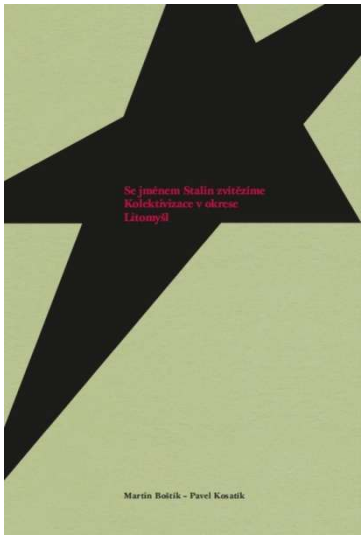
- **Komentované prohlídky výstavy pro školy** po předchozí domluvě.
- **Prohlídka výstavy s pracovním listem.** K výstavě jsou také vytvořeny výukové materiály pro pedagogy a studenty, které jsou volně ke stažení na našich webových stránkách nebo na Google Drive. Výstavu je tak možné navštívit bez předchozí domluvy s edukátorem muzea.

Doprovodný program lze objednávat prostřednictvím emailové adresy edu@rml.cz, nebo na telefonním čísle 461 616 723. Cena 50 Kč/žák, škola s permanentkou 40 Kč/žák. Termín a počet účastníků prosíme nahlásit s dostatečným časovým předstihem – minimálně 14 dní předem.

(Martin Boštík)

Nová kniha

Se jménem Stalin zvítězíme. Kolektivizace v okrese Litomyšl

Kniha pojednávající o průběhu kolektivizace v bývalém okrese Litomyšl v letech 1949–1960 je výsledkem obsáhlého archivního i terénního výzkumu. K jejímu vzniku přispělo mj. více než čtyřicet pamětníků, kteří ji obohatili svými svědectvími, rodinnými fotografiemi, úředními materiály či rodovými kronikami. Přestože v ní významným způsobem vystupuje do popředí represe, nepůjde jen o ni. Zachycuje také proměnu běžného života vesničanů a jejich sociálního zázemí, životní perspektivy dětí z rolnických rodin připoutaných systémem novodobého nevolnictví k půdě, srovnání s životními podmínkami lidí pracujících v průmyslu apod. Její nedílnou součástí je i nástin vývoje venkova od završení kolektivizace do dnešních dnů. Autorem první části je **Martin Boštík**. Závěrečný esej, který je hlubokým vhledem do způsobu života rolnického stavu a zároveň reflexí jeho zániku, pro ni napsal **Pavel Kosatík**.

Publikace, kterou graficky zpracoval Jiří Lammel, bude veřejnosti představena ve Smetanově domě v rámci debaty *Trauma kolektivizace* v sobotu 17. října ve 14 hodin.

(Martin Boštík)

Projekt *„Se jménem Stalin zvítězíme. Kolektivizace v okrese Litomyšl“* se skládá ze tří částí – stejnojmenné výstavy, publikace a veřejné debaty *„Trauma kolektivizace“*. Všem níže uvedeným podporovatelům děkujeme.

PROJEKT FINANČNĚ PODPOŘILI ABPLAST GROUP, S. R. O., AG MAIWALD, A. S., ASOCIACE SOUKROMÝCH ZEMĚDĚLCŮ SVITAVY A ÚSTÍ NAD ORLICÍ, Z. S., TOMÁŠ BRÝDL, DUKOR, S. R. O., ELKOR – MICHAL KORTYŠ, ING. JAN JANEČEK, RNDR. MARIE KÁRSKÁ, MĚSTO LITOMYŠL, MACH DRŮBEŽ, A. S., MIKROREGION LITOMYŠLSKO, MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, PARDUBICKÝ KRAJ, PAVELLI, S. R. O., OBEC TRSTĚNICE, MUDR. VLADIMÍR OLIVA, ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO DOLNÍ ÚJEZD, ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO „RŮŽOVÝ PALOUČEK“ MORAŠICE, ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO SE SÍDLEM VE SLOUPNICI A ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO TRSTĚNICE.

Dětská herna

od 6. června 2026

Hrají si vaše děti rády? A co vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Můžete se těšit na obří lego, dřevěnou stavebnici, domeček, vláčky a další hračky. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

Ve dnech 14. až 25. října bude z provozních důvodů herna uzavřená.

(Matěj Klemša)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás
9. říjen 2026 – 31. leden 2027, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:
https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocatky-osobnich-pocitacu-u-nas-2026-10-09

Zmatené peníze

29. září – 29. listopad 2026, Oblastní muzeum v Lounech

Interaktivní numizmatická výstava o zmatcích ve financích států zapojených do první světové války s bohatým doprovodným programem – více zde:
https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2026-09-29

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:
Čtení pod lavici – http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html
Retrogaming – http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html
Zmatené peníze – http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html
Astronomické tradice – http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html
Krvavý román Josefa Váchala – https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy
Litomyšl – hlavní město současné české architektury – https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html

---

Otevírací doba – hlavní budova
Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00
So–Ne: 9.00–17.00
letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany
květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00
říjen – duben: Pá–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala
duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00
květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky
Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).
Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.
Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:
Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 734 605 928, nemcova@rml.cz
Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz
Dětské programy – Mgr. Matěj Klemša, 461 616 723, klemsa@rml.cz, edu@rml.cz
Kolektivizace / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz
Josef Lada – Mgr. Alena Binarová, Ph.D., 461 615 821, binarova@rml.cz
Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavici – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?
V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:
Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!